

A közigazgatási bírászkodást 2018. január 01. napjától érintő fontosabb változások

A 2018. január 1. napján hatályba lépő, a Közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) és az Általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) szabályozása a közigazgatási és munkaügyi bíróságok működésének eddigi rendszerét átalakítja.

A két nagy eljárásjogi kódexhez kapcsolódó kodifikációs munka vezérlő elve a jogvédelem minél szélesebb körű biztosítása volt, mely jelenti egyrészt a jogvédelem hézagmentességét, azaz, hogy a közigazgatás által okozott jogsérelmek a közigazgatási cselekvések formájától függetlenül bíróság elé vihetők legyenek, másrészt a hatékonyság keretei között a koncentráltabb pervitelt.

A közigazgatási bíróság elé vihető perek eljárási szabályrendszere új kódexet kapott, kikerült a 2018. január 1-jén hatályba lépő Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényből a közigazgatási pernek, mint különleges perként történő szabályozása.

A KÖZIGAZTÁSI PERES ELJÁRÁSJOG LEGFŐBB VÁLTOZÁSAI:

1. Bírói út kiszélesítése

A Polgári perrendtartás által jelenleg is szabályozott egyedi határozatok felülvizsgálatára irányuló perek mellett – miután valamennyi közigazgatási cselekmény megtámadható lesz -, a perjogi szabályok között szabályozást nyertek a mulasztási perek, köztisztviselési felügyeleti perek és marasztalási perek szabályai is, és a közigazgatási perrendtartás szabályait kell alkalmazni közszolgálati jogvitákra is.

A közigazgatási nemperes eljárások általában kivezetésre kerülnek azzal, hogy a korábban nemperes eljárásban elbírált ügyeket általában az ún. egyszerűsített perek szabályai szerint kell elbírálni. Közigazgatási nemperes ügyek kategóriája fennmarad, erről mindig az adott közigazgatási tevékenységet szabályozó közigazgatási ágazati joganyag ad tájékoztatást.

2. Differenciált hatáskör telepítés

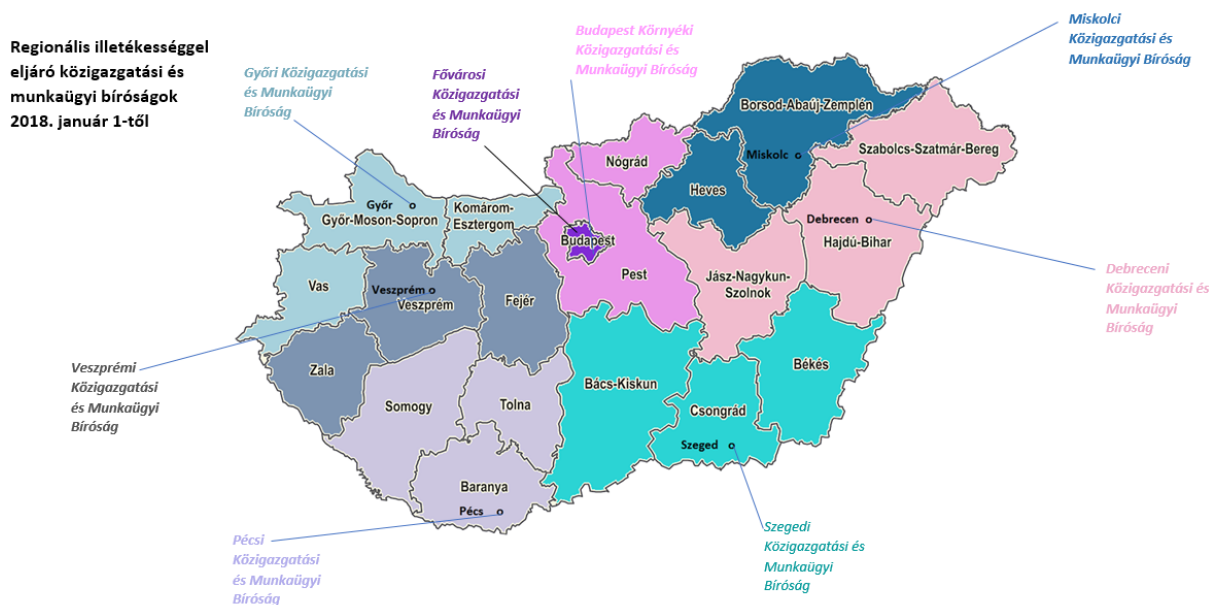
Az ügyek súlya, bonyolultságától függően bizonyos pertípusok kizárólagos hatásköri és illetékességi szabályozás folytán a Fővárosi Törvényszék előtt indulnak (pl. Magyar Nemzeti Bank közigazgatási tevékenységével kapcsolatos perek; gyülekezési jog gyakorlásával kapcsolatos perek; minősített adatok megismerésével kapcsolatos perek stb...) A jogalkotó nem élt azzal a lehetőséggel, hogy összeghatártól tegye függővé a hatáskör telepítést, az alperes közigazgatási szerv személyéhez vagy az érintett tárgykörhöz (légi közlekedés), jog (gyülekezés) kapcsolás a szabályozás elve.

3. Regionális illetékességi szabályok bevezetése

A társadalombiztosítási, szociális vagy gyermekvédelmi ellátással, illetve állami

foglalkoztatási szerv által nyújtott ellátással vagy támogatással kapcsolatos és a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perekon kívül – országos szinten - 8 elsőfokú közigazgatási és munkaügyi bíróság lesz illetékes, több megyére kiterjedő illetékességgel.

A regionális illetékességgel eljáró KMB-k

4. Tanácsban való eljárás elsődlegessége

A Kp. bevezeti a három hivatásos bíróból álló tanács felállítását, de emellett egyes pertípusban megtartja az egyesbíró előtti hatáskört (pl. menekültügy; idegenrendészeti ügyek; közszolgálati jogviták; szociális igazgatás körébe tartozó ügyek stb.), illetve a közigazgatási szerv döntésének vizsgálata esetén annak bizonyos jellemzői esetén (pl. fellebbezés folytán hozott másodfokú határozat, ötmillió forint alatti fizetési kötelezettséget megállapító határozat).

A Kp. azonban lehetőséget ad arra, hogy az egyesbíró hatáskörébe utalt ügyeket is tanácsban döntse el a bíróság, és lehetőséget ad arra, hogy a főszabály szerint tanács elé kerülő ügyekben döntsön úgy a tanács, hogy egyesbíró járjon el az adott ügyben.

Ebből kifolyólag a felek a tárgyalóban mind egyesbíróval, mind háromfős bírói tanácsokkal is találkozhatnak.

5. Azonnal jogvédelmi eszközök differenciált rendszerének kialakítása

A jelenleg ismert közigazgatási határozat végrehajtása felfüggesztése jogintézményén kívül halasztó hatály elrendelése vagy feloldása jogintézménye kerül bevezetésre, és a Polgári perrendtartásból ismert ideiglenes intézkedés elrendelésének vagy előzetes bizonyításnak is helye lesz.

Ez már a keresetlevélben kérhető annak érdekében, hogy pl. a vitatott közigazgatási tevékenység a bíróság érdemi döntéséig ne valósuljon meg vagy éppen ellenkezőleg.

6. Új vagy a közigazgatási perjogban eddig nem alkalmazható jogintézmények megjelenése

- a) *mintaper* (ha bíróság előtt legalább 10 olyan eljárás indul, amelynek jogi és ténybeli alapja azonos, a bíróság dönthet arról, hogy e perek egyikét mintaperben bírálja el – a többi eljárást pedig annak elbírálásáig felfüggeszti).
- b) *bírósági közvetítés* – 2018. január 1-jétől a közigazgatási perben is lehetővé válik a közvetítés.
- c) *egyezség* - 2018. január 1-jétől közigazgatási perben is köthetnek egyezséget a felek olyan kérdésekben, ahol a vonatkozó jogi szabályozás arra lehetőséget biztosít.
- d) *bírói ítélettel szembeni engedetlenség szankcionálása* – amennyiben a közigazgatási bíróság új eljárás lefolytatására kötelező jogerős határozatában foglaltaknak vagy a mulasztási ítéletből származó kötelezettségének a közigazgatási szerv teljesítési határidőn belül nem tett eleget – a felperes vagy az érdekelt kérheti a teljesítés kikényszerítését, melynek eredményeként a bíróság, amennyiben a teljesítés elmaradására a közigazgatási szerv nem ad magyarázatot vagy az nem alapos, a bíróság a közigazgatási szervet teljesítési bírsággal sújtja, mely 100.000,- Ft-tól 10.000.000,- Ft-ig terjedhet.

(Emellett a bíróság a teljesítési bírság ismételt kiszabása helyett vagy mellett a közigazgatási szerv vezetőjét az ügy körülményeihez és a kötelezettségszegés súlyához igazodó mértékű pénzbírsággal is sújthatja.)

7. A bíróság megváltoztatási jogkörének elsődlegessé válása

2018. január 1-jétől főszabállyá válik az aktusfelülvizsgálati perekben a közigazgatási cselekmény (pl. közigazgatási határozat, végzés) megváltoztatásának lehetősége, amennyiben az ügy természete azt megengedi, a tényállás megfelelően tisztázott, és a rendelkezésre álló adatok alapján a jogvita véglegesen eldöntendő.

Ágazati törvények azonban kizárhatják a bíróság megváltoztatási jogkörét, azaz kizárólag hatályon kívül helyezést és szükség esetén új eljárásra kötelezést írhatnak elő. Semmisségi ok fennállása esetén elsődlegesen megsemmisítésre van mód, annak időbeli hatálya (visszamenőlegesen, a döntéshozataltól vagy a jövőre nézve adott időponttól).

Ha a vitatott közigazgatási tevékenység semmilyen módon nem orvosolható, megváltoztatásra, megsemmisítésre vagy hatályon kívül helyezésre nincsen mód, kérhető a jogsértés bírósági megállapítása. E megállapítás a közigazgatási jogkörben okozott kár megállapítása iránt kezdeményezett polgári per megindításának előfeltételévé is válik.

8. Jogorvoslati rendszer megújítása

Az elsőfokú ítéletekkel szembeni eddig is szűk körű rendes jogorvoslat lehetősége (fellebbezés) annyiban változik, hogy csak az esetben engedi meg a Kp. a közigazgatási és munkaügyi bíróság elsőfokú ítélete elleni fellebbezést, amennyiben azt a Kp. vagy más törvény lehetővé teszi.

A Kp. szabályozása – jelenlegi változatában – a mulasztási és marasztalási ítélet esetén teszi lehetővé a rendes jogorvoslat gyakorlását, ágazati törvények azonban előírhatnak rendes jogorvoslati lehetőségként fellebbezést a bíróság ítéleteivel szemben.

A jogorvoslati fórumban további változás, hogy amennyiben a rendes jogorvoslat biztosított a közigazgatási és munkaügyi bíróságok döntéseivel szemben, a fellebbezés elbírálására kizárólagos hatáskörrel és illetékességgel a Fővárosi Törvényszék jogosult.

9. Átmeneti szabályok

A Kp. szabályait a 2018. január 1. napján vagy azt követően előterjesztett keresetlevél alapján indult eljárásokban kell alkalmazni, és a 2018. január 1-jén vagy azt követően előterjesztett elsőfokú döntéssel szembeni fellebbezést már a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság bírálja el. A változás hatásköri változások miatt következik be, ez a 2018. év eleji váltásnak.

A 2018. december 31-én nem regionális központként megjelölt közigazgatási és munkaügyi bíróságokon folyamatban lévő pereket a regionális illetékességgel eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróságok részére kell megküldeni, legkésőbb 2019. február 1-ig. Ez azt jelenti, hogy a Kp. hatálybalépését követően a még egy évig intézhetik a nem regionális illetékességgel eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróságokon a 2017. december 31-ig előterjesztett keresetlevél alapján indult közigazgatási ügyeket.
